

BÖLÜM 32

KANSER VE UMUDA YOLCULUK

Ümitsizlikten sonra nice ümitler, karanlıkların sonunda nice güneşler var.
Hız. Mevlana

Burcu BACAK¹
Aslıhan ÇETİN²
Bülent ÇETİN³

Kanser kişinin yaşamında karşılaştığı en hassas ve en zor dönemlerden biridir. Kanser hastalarda karmaşık duyguların ve tepkilerin olduğu bir süreçtir. Tedavi sürecinde çoğu zaman ciddi kararlar vermek gerektiği için kişinin duygusal stresiyle baş etmesi gerekebilir. Bu süreçte stresle baş edebilme yeteneği; hastanın kişilik özelliklerine, ego kuvvetine, problem çözmedeki yetisine ve psikososyal durumuna bağlıdır (1,2). Toplumların kültürlerine ve kişilerin eğitim seviyelerine göre de kansere karşı gösterilen tepkilerde farklılıklar olabilmektedir. Kansere karşı ruh ve beden iş birliği yapmak zorundadır ve bu iş birliği işgalci kanser hücrelerine karşı vücudun tüm sistemlerinin uyum içerisinde çalışması neticesinde zaferle sonuçlanabilir.

Uluslararası Kanser Araştırma Ajansı (IARC)'nın GLOBOCAN 2020 veri tabanına göre Dünyada her 5 kişiden biri yaşamı boyunca kansere yakalanmaktadır. Her 8 erkekten 1'i ve her 11 kadından 1'i kanser nedeniyle yaşamını kaybetmektedir. Erkeklerde; en sık tanı konulan kanser türü akciğer kanseridir. Kadınlarda ise meme kanseri en sık tanı konulan kanser türüdür ve bu iki önemli tanı, kansere bağlı ölümlerin ana sebepleridir (3).

Hastaya kanser tanısı konulduktan sonra meydana gelen fiziksel, psikolojik ve sosyoekonomik travma kişinin yaşam kalitesini bozarak hem fiziksel hem de psikososyal bozukluklara yol açmakta olup kişinin geleceğe yönelik planlarını da olumsuz yönde

¹ Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları, burcubacak15@gmail.com

² Çocuk Gelişim Uzmanı ve Eğitmeni, aslhancetin06@gmail.com

³ Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları ve Tıbbi Onkoloji, caretta06@hotmail.com

Mavi olurdu.

Deniz gibi, gökyüzü gibi,

Sonsuz.

Umutdun adı olsaydı;

Sevgi olurdu.

İyi gibi, güzel gibi, doğru gibi,

Bitmeyen.

Umutdun sözü olsaydı;

Aşk olurdu, aşk;

Yanar gibi, döner gibi, söner gibi,

Tütmeyen.”

Peki kanserin bir rengi olsaydı bu umudun rengi mi olurdu, umutsuzluğun mu? Yapılan bir uzmanlık tezi çalışmasında; kontrol grubundaki sağlıklı insanlarda, kanser hastası olmadıkları halde kanser algısının kan, ölüm, matem, umutsuz sonla nitelendirilebilecek kırmızı, siyah ve mor renklerle ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Ancak kanser hastalarının renk tercihlerindeki kanser algısının, hastalığın tedavi edilebildiği ve hatta kür sağlanabildiğinde hastaların umut ve mutluluğunu simgeleyen sarı renkle ilişkili olduğu saptanmıştır. Lokal rezidü ve metastatik hastalık durumunda renk tercihlerinin, sağlıklı insanların algıladıklarına benzer şekilde, kırmızı ve siyaha doğru yani umutsuzluğa doğru kaydığı tespit edilmiştir. Yani bu çalışma göz önüne alındığında; kanserin özel bir renginin olmadığı, daha çok kişinin beklentilerini veya mevcut ruh halini yansıttığı düşünülmektedir. Hastalıklarının evresine bağlı olarak kanser hastalarının sahip olduğu duyguyu sembolize eden renkler vardır. Nihayetinde amaç; hastaları, umudun sembolize edildiği sarı evrede tutmak olmalıdır (20).

Aslında hekim ve hasta ilişkisinin çoğu zaman kendine özgü bir ağırlığı ve otoritesi olsa da, bazen de hekim ve hasta birbirine sarılıp uçurumdan aşağı bakan iki kişiden ibarettir. Bir hekimin görevi ölüme karşı gelmek ya da hastaları eski yaşamlarına kavuşturmak değildir. Önemli olan yaşamı altüst olmuş bir hastanın koluna girmek, durumla yüzleşmesini ve kendi hayatının anlamını keşfetmesini sağlamaktır. Hekimlik sanatının insanlık tarihi kadar eski olduğu, ilk ‘iyileştirici’nin, yardıma ihtiyacı olanın ilk yardım çılgınlığına koşan kişi olarak hekimlik tarihini başlattığı bilinmektedir. Asırlardır ihtiyacı olanın yardım çılgınlığına koşan hekimler, hastalarının bedenlerinin ve ruhlarının kansere karşı gelmek için attığı çılgınlarda da yanında olacaklar ve de gerek kanserin işgalci benliğiyle gerekse başka bir bedende vücut bulmak isteyen ruhuyla olan savaşta sonsuza kadar hastalarıyla ve aileleriyle birlikte savaşacaklardır.

KAYNAKLAR

1. Lederberg MS. Psychooncology. In Kaplan & Sadock’s Comprehensive Textbook of Psychiatry, 8th Ed. (Eds. BJ Sadock, VA Sadock):2196-2225. Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins, 2005.
2. Çevik A. Psikosomatik bozukluklar. Onkolojik Hastalıkların Psikosomatik Yönü (Ed A Çevik):77-90. Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 1996.
3. The Global Cancer Observatory (GCO) (2020). GLOBOCAN 2020 Database. (02.04.2021 tarihinde <https://gco.iarc.fr/> adresinden ulaşılmıştır).
4. Kavrıdım S, Özer Z. Kanser Tanısı Alan Hastalarda Umut. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. 2014; 6:154-164.
5. Cumhuriyet Gazetesi (2017). Yılmaz Güney’in bilinmeyen iki şiiri. (01.04.2021 tarihinde <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/yilmaz-gune-yin-bilinmeyen-iki-siiri-779843> adresinden ulaşılmıştır).
6. Dünya sözlük (2020). Herkesin bir gideni vardır. (20.03.2021 tarihinde <https://dunya-sozluk.com/baslik/herkesin-bir-gideni-var-dir-1338312> adresinden ulaşılmıştır).
7. Soljenitsin A. (1966). Kanser Koşusu. (Özay SÜSOY, Çev. Ed.). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi
8. Tüzer TT. Hastalığın Psikolojisi; Sağlık ve Hastalıkta 1st ed. Ankara, Compos Mentis Yayınları, 1997.
9. Pembe İzler Kadın Kanserleri Derneği. Umut Hikâyeleri (Sema Ergenekon). (22.03.2021 tarihinde <https://www.kadinkanserlidernegi.org/umut-hikayeleri> adresinden ulaşılmıştır).
10. Ozturk M D (1978) Ruhsal Açidan Kanser Ku-

- çuksu M N (Ed), Klinik Onkoloji, Tıık Kanser Araştırma ve Savař Kurumu Yayınları, Ankara, s 31-36
11. Irmakkesen M. (2004). Bir Memenin Ardından. İstanbul: An Yayıncılık.
 12. Sevindi N. (2014). Kanserle Yaşıyorum. İstanbul: Boyut Yayınları.
 13. Szczepkowski M. Do We Still Need a Permanent Colostomy in XXI-st Century. Acta Chir Iugosl 2002;49 (2):45-55.
 14. Kalanithi P. (2018). Son Nefes Havaya Karışmadan. (Berna GÜLPINAR, Çev. Ed.). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
 15. Kübler-Ross E. (1997). Ölüm ve Ölmek Üzerine. (Banu BÜYÜKKAL) İstanbul: Boyner Yayınları
 - 16.Şiir Akademisi. (2018). Sanrı. (12.03.2021 tarihinde http://www.siirakademisi.com/index.php?/site/siir_goster/5380 adresinden ulaşılmıştır).
 - 17.Vikipedi. (2017). Kazım Koyuncu “Dünyada Bir Yerdeyim” Albümü (2006). (02.04.2021 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCnyada_Bir_Yerdeyim adresinden ulaşılmıştır).
 18. Hikmet N. (2007). Bütün Şiirleri. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
 19. Antoloji. (2013). Umudun Rengi Mavi. (04.04.2021 tarihinde <https://www.antoloji.com/umudun-rengi-mavi-siiri/> adresinden ulaşılmıştır).
 20. Tatlı V. Kanserın rengi (Prostat kanserli hastalarda renk tercihleri, hastalığın evresi ile ilişkisi ve meme ile akciğer kanserli hastaların verileri ile karşılaştırması). 2015. (25.03.2021 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tez-SorguSonucYeni.jsp> adresinden ulaşılmıştır).